

LITIGACIÓ EN DRET DE FAMÍLIA I DE LA PERSONA

Trimestre: Primer
Crèdits: 4 ECTS
Hores de dedicació de l'estudiant: 100
Llengua de docència: castellà
Grups: 1

Coordinació: Dr. Josep Ferrer i Riba
Dades de contacte: josep.ferrer@upf.edu / 93 542 29 09

Professors:

ABEL LLUCH, Xavier. Magistrat

ARTIGAS PORTA, Rosa. Advocada

BAYO DELGADO, Joaquim. Advocat i exmagistrat.

CASO SEÑAL, Mercè. Magistrada

FELIP SABORIT, David. Professor titular de dret penal UPF

FERRER RIBA, Josep. Catedràtic de dret civil UPF

GABARRÓ SANS, Meritxell. Advocada

GONZÁLEZ BEILFUSS, Cristina. Catedràtica de dret internacional privat UB

LAMARCA MARQUÈS, Albert. Professor titular de dret civil UPF

TUR RACERO, Montserrat. Advocada

VENTURA MAS, Sílvia. Advocada i ex magistrada.

1. Presentació de l'assignatura

L'assignatura optativa "Litigació en dret de família i de la persona" pretén aportar al Màster Universitari en Advocacia les eines bàsiques per l'exercici d'un dels àmbits més pràctics de la professió d'advocat. L'assignatura comprèn el conjunt de matèries que es presenten en la pràctica de l'exercici de l'advocacia, en allò que fa referència al dret de família i de la persona, ajustades als crèdits dins del programa. L'estudi dels processos matrimonials, relatius a nul·litat, separació i divorci, ocupa la major part de les sessions de l'assignatura, i es combina amb una sessió preliminar general, així com amb diverses sessions destinades a altres matèries que integren el dret de família i de la persona, com ara la capacitat i la filiació. De la mateixa manera, i atès que el concepte de família, molt en especial en un context globalitzat com l'actual, troba projecció en diferents àmbits (fiscal, de la seguretat social, successori i delictual, entre d'altres) i a diferents nivells (intern i internacional), algunes sessions de l'assignatura es dediquen a l'estudi de les implicacions successòries, criminals i de dret internacional privat de les relacions familiars. L'oportunitat de programar l'assignatura rau en la gran importància professional que té, que exigeix el coneixement precís de les especialitats d'aquests procediments, juntament amb la regulació substantiva de les qüestions que s'hi decideixen.

2. Competències a adquirir (segons RD 775/2011)

E1. Posseir, comprendre i desenvolupar habilitats que possibilitin aplicar els coneixements acadèmics especialitzats adquirits en el grau a la realitat canviant a la qual s'enfronten els advocats per evitar situacions de lesió, risc o conflicte en relació amb els interessos encomanats o el seu exercici professional davant de tribunals o autoritats públiques i en les funcions d'assessorament.

E3. Conèixer i ser capaç d'integrar la defensa dels drets dels clients en el marc dels sistemes de tutela jurisdiccional nacional i internacional.

E10. Desenvolupar destreses i habilitats per a l'elecció de l'estratègia correcta per a la defensa dels drets dels clients tenint en compte les exigències dels àmbits diversos de la pràctica professional.

E11. Saber desenvolupar destreses que permetin a l'advocat millorar l'eficiència de la seva feina i potenciar el funcionament global de l'equip o institució en què la porta a terme, mitjançant l'accés a fonts d'informació, el coneixement d'idiomes, la gestió del coneixement i l'ús de tècniques i eines especialitzades.

E13. Saber exposar de forma oral i escrita fets, i extreure argumentalment conseqüències jurídiques, en atenció al context i al destinatari al qual s'adrecin d'acord en cada cas amb les modalitats pròpies de cada àmbit jurisdiccional.

E14. Saber dur a terme treballs professionals en equips específics i interdisciplinaris.

3. Continguts, programació i professorat

3.1. CONTINGUTS

<i>Primera sessió</i>	Processos sobre matrimoni, filiació i menors. Àmbit d'aplicació i principis. Intervenció del ministeri fiscal. Especialitats sobre prova i tramitació. Exclusió de publicitat.
<i>Segona sessió</i>	Processos sobre la capacitat de les persones. I Modificació de la capacitat i tutela. Nomenament del tutor. Curatela, assistència i defensor judicial. Protecció patrimonial de persones discapacitades o dependents. Inventari i rendició de comptes. Internaments.
<i>Tercera sessió</i>	Processos matrimonials (1). Separació i divorci. Competència, mesures prèvies i provisionals. Processos contenciosos i de mutu acord. La nul·litat del matrimoni civil. Causes de nul·litat i convalidació.
<i>Quarta sessió</i>	Processos matrimonials (2). Responsabilitats parentals. Pla de parentalitat. Guarda dels fills menors, modalitats i criteris per a la seva determinació. Relacions personals. Exploració del menor.
<i>Cinquena sessió</i>	Processos matrimonials (3). Pensió d'aliments a fills menors i majors d'edat, despeses extraordinàries. Prestació compensatòria a favor d'un cònjuge. Requisits, quantia, pagament i pactes. Modificació i extinció del dret. Ús de l'habitatge familiar. Exclusió, límits, obligacions i publicitat. Extinció del dret.
<i>Sisena sessió</i>	Processos matrimonials (4). El conveni regulador, aspectes objecte de regulació, ratificació i aprovació judicial. Pactes en previsió d'una ruptura matrimonial. Liquidació del règim econòmic matrimonial. La compensació per raó de treball en el règim de separació de bens.
<i>Setena sessió</i>	Processos matrimonials (5). Modificació de mesures definitives per variació substancial de circumstàncies. Execucions en dret de família, problemàtica i causes d'oposició. L'apel·lació en matèria matrimonial. El recurs de cassació i extraordinari per infracció processal. La mediació familiar.
<i>Vuitena sessió</i>	Filiació. Classes. Títols de determinació: filiació per naturalesa i per reproducció assistida. Accions de filiació: reclamació, impugnació i acumulació d'accions. Mitjans de prova, legitimació activa i passiva, mesures cautelars, filiació contradictòria.
<i>Novena sessió</i>	Dret penal i relacions familiars. Els delictes relatius a la violència de gènere i familiar. Delictes contra les relacions familiars. La legislació de protecció integral contra la violència de gènere. Els Jutjats de Violència sobre la Dona. L'ordre de protecció.

<i>Desena sessió</i>	Pretensions successòries i relacions familiars (1). Testaments, pactes successoris, marmessoria, successió intestada i acceptació, renúncia i partició d'herència: qüestions per a la pràctica professional.
<i>Onzena sessió</i>	Pretensions successòries i relacions familiars (2). Llegítima, desheretament i quarta vidual: qüestions per a la pràctica professional.
<i>Dotzena sessió</i>	Relacions familiars amb elements internacionals. Competència judicial i dret aplicable. Competència, reconeixement i execució de resolucions en matèria matrimonial i de responsabilitat parental a la UE.

3.2. CRONOGRAMA I DOCENTS ASSIGNATS

Sessió	Dia i hora	Professor
<i>Primera:</i> Processos sobre filiació, matrimoni i menors	1-10-2020 (14:30 a 16:30 h.) <i>Dijous</i>	Xavier Abel
<i>Segona:</i> Processos sobre la capacitat de les persones	9-10-2020 (18:30 a 20:30 h.) <i>Divendres</i>	Sílvia Ventura
<i>Tercera:</i> Processos matrimonials (1)	22-10-2020 (18:30 a 20:30 h.) <i>Dijous</i>	Montserrat Tur
<i>Quarta:</i> Processos matrimonials (2)	29-10-2020 (18:30 a 20:30 h.) <i>Dijous</i>	Mercè Caso
<i>Cinquena:</i> Processos matrimonials (3)	5-11-2020 (18:30 a 20:30 h.) <i>Dijous</i>	Mercè Caso
<i>Sisena:</i> Processos matrimonials (4)	12-11-2020 (18:30 a 20:30 h.) <i>Dijous</i>	Rosa Artigas
<i>Setena:</i> Processos matrimonials (5)	20-11-2020 (18:30 a 20:30 h.) <i>Divendres</i>	Joaquim Bayo
<i>Vuitena:</i> Filiació	25-11-2020 (18:30 a 20:30 h.) <i>Dimecres</i>	Josep Ferrer
<i>Novena:</i> Dret penal i relacions familiars	26-11-2020 (16:30 a 18:30 h.) <i>Dijous</i>	David Felip
<i>Desena:</i> Pretensions successòries i relacions familiars (1)	30-11-2020 (18:30 a 20:30 h.) <i>Dilluns</i>	Meritxell Gabarró

<i>Onzena:</i> Pretensions successòries i relacions familiars (2)	2-12-2020 (18:30 a 20:30 h.) <i>Dimecres</i>	Albert Lamarca
<i>Dotzena:</i> Relacions familiars amb elements internacionals	10-12-2020 (18:30 a 20:30 h.) <i>Dijous</i>	Cristina González

4. CRITERIS D' AVALUACIÓ

El sistema d'avaluació constarà d'una prova objectiva de respostes múltiples (prova tipus test) amb caràcter eliminatori, com la que preveu l'art. 17 RD 775/2011 per a l'examen oficial d'accés a la professió d'advocat.

Els estudiants que no hagin superat l'assignatura a la convocatòria subsegüent a la seva impartició podran realitzar una prova de recuperació el següent trimestre.

La data d'aquestes proves es comunicarà de manera oportuna als estudiants.

5. TEXTOS LEGALS I BIBLIOGRAFIA RECOMANADA

5.1. Textos legals

- Codi civil espanyol de 1889.
- Llei 1/2000, de 7 de gener, d'Enjudiciament Civil.
- Codi civil de Catalunya (Llibre segon i, en algun punt, Llibre quart).
- Legislació autonòmica, allà on existeixi, i instruments comunitaris.
- Codi penal espanyol.

5.2. Bibliografia recomanada*

BARRADA ORELLANA, R. / GARRIDO MELERO, M. / NASARRE AZNAR, S. (Coord.), *El nuevo Derecho de la persona y de la familia. Libro segundo del Código Civil de Cataluña*, Barcelona: Bosch, 2011.

BOADA, M. / VENTURA, S. / MARTÍN, E. (Coord.), *Memoria Final. Observatorio sobre salud, autonomía, competencia y derechos humanos*, Barcelona, 2013, pp. 1-93 (disponible *on-line*).

---

*Sense perjudici de la bibliografia especialitzada que pugui recomanar cada docent en relació amb la matèria objecte de la seva sessió.

BOADA, M. / ROBLES, A. (Ed.), *Documento Sitges 2009. Capacidad para tomar decisiones durante la evolución de una demencia: reflexiones, derechos y propuestas de evaluación*, Barcelona: Glosa, 2009, pp. 1-164 (disponible *on-line*).

CARRASCO PERERA, A. (Dir.), *Lecciones de Derecho Civil. Derecho de Familia*, 3a ed., Madrid: Tecnos, 2017.

DEL POZO CARRASCOSA, P. / VAQUER ALOY, A. / BOSCH CAPDEVILA, E., *Derecho Civil de Cataluña. Derecho de familia*, 2a ed., Madrid: Marcial Pons, 2016.

DÍEZ-PICAZO, L. / GULLÓN, A. *Sistema de derecho civil*, vol. 4, tom I, *Derecho de familia. Derecho de sucesiones*, 10a ed., Madrid: Tecnos, 2012.

EGEA FERNÁNDEZ, J. / FERRER RIBA, J., *Codi civil de Catalunya i legislació complementària (amb notes de concordança i jurisprudència)*, 16a ed., Barcelona: Atelier, 2018.

EGEA FERNÁNDEZ, J. / FERRER RIBA, J. (Dir.) / FARNÓS AMORÓS, E. (Coord.), *Comentari al llibre segon del Codi civil de Catalunya. La persona física i les institucions de protecció de la persona*, Barcelona: Atelier, 2017.

EGEA FERNÁNDEZ, J. / FERRER RIBA, J. (Dir.) / FARNÓS AMORÓS, E. (Coord.), *Comentari al llibre segon del Codi civil de Catalunya. Família i relacions convivencials d'ajuda mútua*, Barcelona: Atelier, 2014.

GETE-ALONSO Y CALERA, M.C. (Dir.) / SOLÉ RESINA, J. (Coord.), *Tratado de derecho de la persona física*, toms I i II, Cizur Menor (Navarra): Thomson-Civitas, 2013.

GIMENO Y GÓMEZ LAFUENTE, J.L. / RAJOY BREY, E. (Coord.), *Regímenes económico-matrimoniales y sucesiones: derecho común, foral y especial*, vol. 1 i 2, Centro de Estudios Registrales de Aragón, Cizur Menor (Navarra): Thomson-Civitas, 2008.

De la IGLESIA MONJE, M.I. / MUÑOZ GARCÍA, C. (Dir.), *Manual práctico de la economía del matrimonio y del derecho de sucesiones*, Cizur Menor: Thomson-Civitas, 2014.

LACRUZ BERDEJO, J. L. *et al.*, *Elementos de derecho civil*, vol. 4, *Familia*, 3a ed., Madrid: Dykinson, 2008.

LASARTE ÁLVAREZ, C., *Principios de Derecho civil, VI. Derecho de familia*, 17a ed., Madrid: Marcial Pons, 2018.

LUCAS ESTEVE, A. (Dir.), *Dret Civil Català*, vol. 2, *Persona i Família*, Barcelona: Bosch, 2012.

PUIG FERRIOL, L. / ROCA TRIAS, E., *Institucions del Dret Civil de Catalunya*, vol. 2, tom II, València: Tirant lo Blanch, 2014.

ROCA TRIAS, E., *Libertad y familia*, València: Tirant lo Blanch, 2014.

ROCA TRIAS, E. / ORTUÑO MUÑOZ, P. (Coord.), *Persona y Familia. Libro Segundo del Código Civil de Cataluña*, Las Rozas: Sepín, 2011.

VAQUER ALOY, A. (Coord.), *Dret civil. Part general i dret de la persona*, 4a ed., Barcelona: Atelier, 2020.

YZQUIERDO TOLSADA, M. / CUENA CASAS, M. (Dir.), *Tratado de Derecho de Familia*, 2a ed., vol. 1-8, Madrid: Civitas, 2017.